
ІННОВАЦІЙНА ПАРАДИГМА МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ

Погоріла С. Г., Тимчук І. М.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-704-8-37>

ВСТУП

Нині освіта проходить через етап болісних, але необхідних змін, спричинених цифровим стрибком та глобалізацією. Мовна освіта в цих умовах перестає бути лише гуманітарним додатком до фаху, перетворюючись на стратегічний актив, який дозволяє випускнику бути гнучким, легко адаптуватися до нових запитів ринку та вільно почуватися в іншомовному чи цифровому професійному середовищі.

Нині цифровізація – це вже не просто наявність комп'ютера в аудиторії, а сила, що ламає старі методичні канони. Завдяки навчальним платформам та додаткам ми нарешті виходимо за стіни кабінетів. Освіта стає неперервною та інтерактивною, де студент отримує доступ до знань у будь-який момент, а традиційні лекції поступаються місцем живому цифровому діалогу. Мовна підготовка виходить за межі підручника, інтегруючись у мультимедійне середовище, де текст поєднується з відео, аудіо та інтерактивними завданнями. Це сприяє підвищенню мотивації студентів та створенню умов для індивідуалізації навчання. Водночас цифрове середовище вимагає формування нових компетентностей – цифрової грамотності, медіаграмотності та навичок критичного аналізу. Студенти повинні вміти не лише споживати інформацію, а й оцінювати її достовірність та інтерпретувати у власній комунікативній діяльності. У цьому аспекті мовна підготовка постає важливим інструментом розвитку інформаційної культури особистості.

Ще один наріжний камінь нової моделі – це автономія студента. Ми бачимо, як центр ваги зміщується з викладання на навчання. Це означає, що студент стає господарем свого часу та знань, самостійно вибираючи темп і глибину занурення в матеріал. Така відповідальність за власний результат є головним кроком до формування справжнього професіонала.

Мовна підготовка має забезпечити формування вмінь самостійно працювати з різними типами текстів, виконувати аналітичні завдання, здійснювати самоконтроль і самооцінювання. Це тісно пов'язано з переосмисленням ролі викладача: нині він виступає модератором, наставником та фасилітатором, який спрямовує пізнавальну активність студентів і підтримує їхні індивідуальні освітні траєкторії. Такий підхід сприяє формуванню відповідальної та рефлексивної мовної особистості.

Сучасна мовна парадигма неможлива без акценту на «м'яких навичках». Мова – це ідеальний майданчик для «прокачування» емоційного інтелекту, критичного аналізу інформації та вміння домовлятися. Працюючи зі словом, студент вчиться не просто говорити, а переконувати, працювати в групі та творчо підходити до розв'язання проблем, що є основою його майбутньої успішності. Важливо підкреслити й необхідність інтеграції з фаховими дисциплінами: мова розглядається як інструмент професійної діяльності, що зумовлює роботу з фаховою термінологією, документацією та науковими джерелами.

Оскільки мовна підготовка у закладах вищої освіти нині виходить за межі традиційного навчання і стає визначальним чинником професійного становлення особистості, вона спрямована на формування фахівця нового покоління – комунікативно компетентного, цифрово грамотного та здатного до неперервного саморозвитку в умовах глобалізованого світу. Отже, інноваційна парадигма мовної підготовки є складним явищем, що гармонізує цифрові технології, особистісну автономію та «гнучкі навички», вимагаючи оновлення змісту освіти та методів навчання.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних засад та практичних аспектів інноваційної парадигми мовної підготовки студентів (зокрема, аграрного профілю) в умовах системної цифровізації освіти, що забезпечує формування комунікативно компетентної та професійно мобільної особистості фахівця.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

1. Проаналізувати роль культури мовлення та літературної норми як фундаменту професійного становлення майбутніх аграріїв у сучасному освітньому просторі.
2. Дослідити вплив цифрової трансформації на логіку взаємодії суб'єктів освітнього процесу, зокрема через використання платформи Moodle та інструментів генеративного штучного інтелекту (на прикладі Google Gemini).
3. Визначити методологічні засади формування «гнучких навичок» (soft skills) та культури онлайн-спілкування у студентів як необхідних складників професійної етики в мережевому середовищі.

4. Обґрунтувати роль самостійної роботи студентів (СРС) як ключового чинника професійного саморозвитку та розкрити методику її організації за допомогою інтерактивних цифрових ресурсів.

5. Узагальнити досвід впровадження інноваційних технологій навчання (кейс-метод, «перевернутий клас», проєктне навчання) у Білоцерківському НАУ.

1. Теоретико-методологічні засади мовної підготовки фахівців у сучасному освітньому просторі

У сучасних умовах динамічного розвитку аграрного сектору економіки України суттєво трансформуються вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців. Інноваційна парадигма освіти вимагає підготовки аграрія нового покоління – не лише технолога чи управлінця, а й ефективного комунікатора, здатного працювати в умовах цифровізації та глобалізації.

Законом України «Про вищу освіту» визначене головне завдання закладів вищої освіти, яке полягає у «підготовці конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у висококваліфікованих фахівцях»¹.

Мова в цьому контексті постає фундаментальним інструментом професійної діяльності, що визначає статус фахівця та ефективність його взаємодії у трудовому колективі. У Білоцерківському національному аграрному університеті (БНАУ) викладання дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» базується на принципах інноваційності, поєднуючи академічну нормативність із розвитком *soft skills*. Результативність навчання оцінюється здатністю здобувача вищої освіти чітко, логічно та аргументовано висловлювати думки у мультимодальних середовищах, дотримуючись вимог мовленнєвого етикету як невід'ємної частини професійного іміджу. Мовленнєва культура базується на майстерному використанні вербальних засобів залежно від ситуації спілкування. Для студентів аграрних ЗВО питання вдосконалення мовної компетенції є особливо актуальним, оскільки фахівець аграрної галузі часто виступає посередником між наукою, бізнесом та державним сектором. Проте аналіз мовлення студентів поза навчальним процесом виявляє значний вплив сленгізмів та ненормативної лексики, що підсилюється цифровим сленгом. У неформальному середовищі спостерігається активне

¹ Про вищу освіту : Закон України від 01 лип. 2014 р. № 1556-VII. URL: <https://vk24.ua/regulations-and-jurisprudence/zakoni/zakon-ukraini-pro-visu-osvitu-vid-1-lipna-2014-roku> (дата звернення: 02.05.2026).

вживання таких лексем, як «бро», «бумери», «крінж», а також специфічних дієслівних форм: «рофлвити», «агритися», «чекати». Це «покоління хайпу» часто переносить обмежений словниковий запас месенджерів у професійні дискусії. В умовах інноваційної парадигми завдання викладача полягає у формуванні у студентів мовної стійкості та здатності до стилістичного перемикавання (code-switching) між неформальним спілкуванням та професійною комунікацією.

На формування культури мовлення впливає родинне та соціальне середовище, академічне середовище та рівень викладання мови і літератури, якість викладання мови за професійним спрямуванням, а також мовне оточення в університеті, де кожен викладач фахових дисциплін (агрономії, ветеринарії, екології) є носієм нормативного мовлення.

Самоосвіта, як провідний чинник культури мовлення, передбачає читання художньої літератури, виконання тренувальних вправ та самостійне вивчення мови. В умовах переходу до самостійного навчання студент має стати суб'єктом власного мовного розвитку, використовуючи мобільні додатки, онлайн-курси та словники для самоконтролю. Для реалізації інноваційної парадигми наявні дієві шляхи вдосконалення процесу формування культури мовлення у студентів-аграріїв.

Насамперед це стосується різноманітності методів навчання. Теоретичні знання варто підкріплювати виконанням різноманітних практичних завдань. Наприклад, вивчаючи тему «Мовні норми», доцільно проводити дискусії з розглядом повсякденних та професійних комунікативних ситуацій, виконувати вправи на редагування. Результативним є проведення семінарів з обговоренням актуальних питань мовної культури, переглядом та аналізом виступів відомих осіб, програм та фільмів. Розвиток soft skills через комунікативні тренінги передбачає поєднання засвоєння мовних норм із розвитком емоційного інтелекту, навичок ведення переговорів та вирішення конфліктів. Моделювання ситуацій, таких як «Спілкування з іноземним інвестором», «Консультація фермера» чи «Презентація екологічного проєкту», вчить студентів аргументовано захищати свою позицію, дотримуючись етичних та мовних стандартів.

Створення природного мовного середовища полягає в організації заходів, що виходять за межі аудиторії: круглі столи («Мовні проблеми освітнього процесу: думка молоді»), інтелектуальні ігри («Магія рідного слова»), участь у радіодиктантах. Важливими є зустрічі з відомими митцями та проведення ними майстер-класів. Такі кроки спрямовані на виховання високого рівня мовної культури серед студентів, що формує емоційну прив'язаність до мови та усвідомлення її як ціннісного складника професійної підготовки.

Одним із найефективніших засобів формування культури мови є використання комунікативного підходу, що передбачає проєктування ситуацій професійного спілкування та заохочення студентів до дотримання стилістичних норм у різних життєвих обставинах. Не менш ефективним є проєктний метод: створення індивідуальних або групових робіт (наприклад, таких як «Термінологічний словник майбутнього агронома» або «Гайд з ділового етикету в агробізнесі»), що стимулює дослідницький інтерес та відповідальність за результат. Методичний прийом «Професійний блог аграрія» розвиває навички публічного письма та цифрового етикету, де студенти ведуть сторінки у соціальних мережах, описують технологічні процеси або публікують новини професійної галузі з дотриманням нормативності.

Важливою складовою частиною є безперервний професійний розвиток викладача через курси підвищення кваліфікації (наприклад, у БНАУ функціонують на постійній основі безкоштовні курси «Моя українська: правильна та вишукана»), що дозволяє бути в курсі останніх змін у правописі та освітніх технологіях.

Оскільки онлайн-навчання стало невід'ємною частиною освітнього процесу, володіння навичками культурного та грамотного спілкування в мережі набуває статусу критично важливої професійної компетенції. Неправильне використання мови в онлайн-просторі часто призводить до непорозумінь та конфліктів, що деструктивно впливає на освітнє середовище. Формування етичної та мовної культури в мережевій комунікації сприяє створенню атмосфери взаємоповаги та толерантності, що є запорукою побудови міцних професійних стосунків. Навички цифрового етикету є базовими для успішної самопрезентації фахівця аграрного профілю. У цьому процесі викладачі мовних дисциплін відіграють ключову роль, інтегруючи етичні аспекти у викладання таких тем, як «Культура фахового мовлення», «Мовні норми літературної мови», «Етика спілкування» та «Мистецтво публічних виступів».

Діяльність викладача у напрямі формування культури онлайн-спілкування реалізується за кількома векторами. По-перше, це дотримання правил онлайн-спільноти та акцентування уваги на специфіці комунікації на різних майданчиках. Звертаємо увагу на те, що на форумах, у чатах або соціальних мережах наявні свої правила. Якщо молодіжним форумам притаманна анонімність, то фахова комунікація вимагає дотримання чітких етичних рамок².

² Культура спілкування в інтернеті : вебсайт. URL: <https://kl81.dnepredu.com/uk/site/kultura-splukuvannya-v-in.html> (дата звернення: 02.05.2026).

По-друге, важливим є свідоме використання мови та особистий приклад, адже викладач має бути зразком, демонструючи дотримання орфоепічних, орфографічних та пунктуаційних норм у повідомленнях на навчальних платформах. По-третє, доцільним є критичний аналіз текстів та спільний розбір постів чи коментарів (наприклад, аналіз відео з TikTok, що популяризують суржик), що допомагає студентам усвідомити важливість чистоти мовлення³.

Вправи на формування мовних навичок у месенджерах дозволяють студентам відпрацьовувати медіаграмотність та толерантність у звичному для них цифровому форматі. Студентам пропонується участь у дискусіях у групі Viber на такі теми: «Мова ненависті в інтернеті: як розпізнати та протистояти», де аналізуються приклади; «Мистецтво аргументації: як переконати без конфлікту», де студенти вчаться будувати логічні переконання; «Фейкові новини та маніпуляції: як не стати жертвою», що має на меті розвиток навичок критичного оцінювання інформації; «Мова і культура: як поважати різноманітність», де обговорюються стереотипи про мову та мовців.

Також дієвими є ігрові та проєктні технології, метод моделювання ситуацій (рольова гра «Розповсюдження фейкової новини»), де студенти приміряють ролі скептиків або авторів, допомагають вчитися верифікувати інформацію. Створення самостійних проєктів (відеороликів, презентацій чи інфографіки) на тему етичного спілкування сприяє кращому засвоєнню матеріалу та формуванню комунікативно-етичної відповідальності мовлення студентів⁴.

Ефективна комунікація в цифровому просторі та усвідомлена самостійність студента неможливі без належного рівня розвитку «гнучких навичок». Саме тому інноваційна парадигма мовної підготовки передбачає не лише засвоєння лінгвістичних норм, а й активне формування soft skills як фундаменту професійної спроможності майбутнього фахівця аграрної галузі. У сучасній педагогічній науці під поняттям «soft skills» (гнучкі навички) розуміють сукупність уніфікованих навичок та особистісних якостей, що детермінують ефективність професійної взаємодії. Soft skills – універсальні навички європейського рівня.

На відміну від вузькоспеціалізованих професійних компетенцій (hard skills), гнучкі навички охоплюють комунікативні, управлінські та лідерські таланти: здатність до переконання, майстерність публічних

³ Суржик і чистота, або Чому це «відвратительно» : вебсайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3408444-surzik-i-cistota-abo-comu-ce-vidvratitelno.html> (дата звернення: 02.05.2026).

⁴ Тимчук І. М., Погоріла С. Г. Формування культури онлайн-спілкування студентів на заняттях з української мови. *Трансформація ідентичності в умовах сучасного українського суспільства* : матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Львів, 10–11 жовт. 2024 р.). Львів, 2024. С. 224–229. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BSAU/13100>.

виступів, вміння розв'язувати конфліктні ситуації та володіння ораторським мистецтвом. Такі якості є загальнолюдськими та мають універсальне значення для професійного становлення особистості у будь-якій сфері. Процес вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» у БНАУ виступає потужним майданчиком для формування особистісних (саморегуляція, дисциплінованість, здатність до керування емоційним станом), комунікативних (майстерність впливу на аудиторію, ораторське мистецтво, медіація конфліктів) та управлінських (прийняття креативних рішень, тайм-менеджмент та командна робота) навичок.

І. А. Чаусов та О. Е. Брюховецька, аналізуючи наукові джерела, до поняття «soft skills» відносять лідерські якості, навички командної роботи, критичне мислення, вміння навчати, проводити переговори, розв'язувати конфлікти, здатність працювати в умовах форс-мажору, вміння ставити та досягати цілей, управляти часом, відповідальність, презентаційні навички, креативність тощо. Вчені припускають, що наявність таких компетенцій формує соціальну компетентність майбутнього фахівця⁵.

Інноваційність мовної підготовки в Білоцерківському національному аграрному університеті реалізується через залучення інтерактивного медійного контенту на платформі MOODLE BNAU, що стимулює самостійність та відповідальність здобувачів освіти. Це презентації, інфографіки, таблиці, кейсові завдання, онлайн-тести, відеоресурси з каналу YouTube, платформи. Викладачами кафедри філології, педагогіки і методики викладання сформовано та апробовано сучасне навчально-методичне забезпечення викладання дисциплін: методичних праць, си́лабусів, практикумів, *інструктивних карток* із QR-кодами текстів для опрацювання.

Практичне відпрацювання гнучких навичок здійснюється під час тренінгів та ділових ігор, де студенти опановують елементи соціальної концепції (наприклад, уміння «читати з обличчя») та розвивають емоційний інтелект. Визначальна роль у цьому процесі належить кафедрі філології, педагогіки та методики викладання, склад якої забезпечує навчальний процес ґрунтовними розробками з риторики.

Формування світоглядного потенціалу студента відбувається також через систему насиченої позааудиторної діяльності. Сюди належать тематичні заходи, що формують ціннісні орієнтири молоді, та професійний нетворкінг, наприклад, зустрічі з роботодавцями. Формати Panel Discussion

⁵ Чаусов І. А., Брюховецька О. В. Визначення і зміст поняття «soft skills» майбутніх фахівців. *Вісник післядипломної освіти. Серія «Соціальні та поведінкові науки. Управління та адміністрування»*. 2024. Вип. 28(57). С. 156–163. DOI: [https://doi.org/10.58442/2522-9931-2024-28\(57\)-136-153](https://doi.org/10.58442/2522-9931-2024-28(57)-136-153).

та Zoom-семінарів дозволяють студентам відстежувати актуальні тренди ринку праці. Розвиток лідерства забезпечується діяльністю гуртка «Лідер» на соціально-гуманітарному факультеті.

Фундаментальну роль для мовної підготовки та формування «soft skills» майбутніх фахівців відіграє Центр мовно-літературної освіти БНАУ, метою якого є реалізація завдань реформування мовно-літературної освіти на основі державної мовної політики, самоосвіти та здійснення науково-методичного супроводу із державної мови.

Центр є спеціалізованим простором, де забезпечується викладання обов'язкової дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Окрім аудиторної роботи, Центр здійснює системну методичну підтримку науково-педагогічних працівників, допомагаючи викладачам у вдосконаленні їхнього професійного мовлення та підготовці навчальних матеріалів, що забезпечує високий стандарт викладання українською мовою. Крім того, представники Центру долучені до Програми підвищення кваліфікації НПП, що відбувається кожні 5 років. Важливим вектором роботи центру є національно-патріотичне виховання та популяризація мовної культури студентів через конкурсний рух, оскільки Центр став майданчиком для проведення мовно-літературних конкурсів, круглих столів та конференцій. Викладачі активно залучають студентів до наукової діяльності, допомагаючи їм інтегрувати знання з мови у науковий контекст (наприклад, участь студентки під керівництвом І. Тимчук у Всеукраїнській конференції «Ad linguas et culturas per cognitionem»). Публікація, присвячена протидії кібермобінгу та мові ворожнечі, демонструє, як навички онлайн-спілкування та мовна етика стають інструментами правового захисту в цифровому просторі).

Робота Центру зосереджена на популяризації української мови серед молоді через різноманітні заходи, регулярні зустрічі із відомими письменниками та поетами Білоцерківщини. Важливим досягненням роботи Центру була презентація унікального культурно-освітнього продукту – Збірки творів студентської творчості, що з'явилася завдяки проведенню Всеукраїнського конкурсу на кращий літературний твір, присвячений Міжнародному дню рідної мови⁶.

Таким чином, робота Центру дозволяє здобувачам бакалаврського рівня не лише отримати теоретичні знання з мови, а і сформувати практичні навички, необхідні для успішної професійної комунікації та подальшого навчання за фахом.

⁶ Там, де слово, – живе Україна : збірка творів студентської творчості / за патронатом ректора БНАУ Олени Шуст. Біла Церква : БНАУ, 2025. 247 с. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/14886>.

Інтеграція гнучких навичок у систему мовної підготовки є відповіддю на запити сучасного ринку праці, що дозволяє підготувати конкурентоспроможного фахівця, який володіє мистецтвом ефективної професійної взаємодії. Мовна підготовка у вищій школі ґрунтується на низці наукових підходів, серед яких ключовим є *компетентнісний*, що орієнтує освітній процес на формування здатності застосовувати знання у діяльності. Мовна компетентність постає як інтегративне утворення, що охоплює знання, вміння та поведінкові стратегії. *Комунікативно-діяльнісний* підхід передбачає навчання мови через моделювання професійних ситуацій, розв'язання комунікативних завдань та участь у дискусіях, що забезпечує функціональність знань і сприяє розвитку мовної особистості студента.

У сучасній освіті мова набуває статусу інструменту професійної діяльності, що особливо важливо для фахівців аграрної та технічної галузей, де точність термінології та культура мовлення є чинниками успіху. Методологічним підґрунтям є також *особистісно орієнтований підхід*, де викладач виступає фасилітатором, що створює умови для самореалізації студента.

Оскільки мова є носієм культурних цінностей та професійної етики, велике значення має аксіологічний аспект. Формування компетентності супроводжується вихованням відповідального ставлення до слова та розвитком мовленнєвої культури. Мовна підготовка нині виходить за межі традиційного навчання і стає чинником становлення фахівця нового покоління – комунікабельного, цифрово грамотного та здатного до самостійного навчання в умовах постійних змін.

Особливої актуальності в освітньому процесі набуває цифровий компонент (використання онлайн-платформ та інтерактивних сервісів), що відкриває можливості для індивідуалізації процесу. Це вимагає поєднання традиційних і цифрових форм навчання. Теоретико-методологічні засади визначаються інтеграцією підходів, що забезпечують формування особистості, здатної до критичного мислення та безперервного саморозвитку. Модернізація мовної освіти має ґрунтуватися на наукових підходах та потребах ринку праці, що забезпечить підготовку компетентних і відповідальних фахівців.

Тож нова модель навчання – це «трикутник» успіху, у якому сучасні гаджети (цифра), вміння вчитися самому (автономія) та мистецтво спілкування і творчості (soft skills) є елементами, які готують студента бути справжнім лідером у своїй професії.

Цифровізація змінює підходи до організації навчання, розширюючи межі аудиторії та інтегруючи текст із мультимедіа. Мовна підготовка стає

інструментом розвитку інформаційної культури. Це активізує пізнавальну діяльність та вимагає формування медіаграмотності, що передбачає вміння оцінювати достовірність інформації та структурувати її. Студенти вчаться працювати з текстами, виконувати аналітичні завдання та здійснювати самоконтроль. У цьому напрямі ефективною є проєктна діяльність. Викладач стає модератором, який спрямовує активність студентів та підтримує індивідуальні освітні траєкторії.

Формування soft skills безпосередньо пов'язане з процесами аргументації та переконання. Практична реалізація цього напрямку передбачає використання дебатів, рольових ігор та аналізу кейсів. Такі форми роботи розвивають мовленнєву активність та культуру професійного спілкування. Крім того, мова розглядається як інструмент професійної діяльності, що зумовлює роботу з фаховими текстами та документацією, забезпечуючи практичну спрямованість навчання.

Отже, інноваційна парадигма мовної підготовки стає визначальним чинником професійного становлення фахівця нового покоління – комунікативно компетентного, цифрово грамотного та здатного до безперервного саморозвитку в умовах глобалізованого світу. Саме така модель відповідає викликам сьогодення та забезпечує підготовку конкурентоспроможних фахівців, готових до професійної діяльності в умовах постійних змін.

2. Технологізація та цифровізація навчання української мови за професійним спрямуванням

Нині ми спостерігаємо фундаментальні зміни у підходах до мовної освіти в Україні. Цифрова трансформація освітнього простору вимагає поєднання класичних методів викладання з новітніми технологічними рішеннями, що дозволяє реалізувати концепцію неперервної та адаптивної підготовки фахівців.

У Білоцерківському НАУ в межах змішаного навчання студенти мають змогу працювати на платформі у системі Moodle. Викладач формує персоналізоване навчальне середовище, розміщуючи теоретичні матеріали, інструктажі та методичне забезпечення. Студенти в асинхронному режимі опрацьовують словники, посібники та літературу, що сприяє розвитку навичок автономності. Наприклад, під час вивчення теми «Мистецтво публічного виступу» здобувачі аналізують відеоматеріали виступів видатних ораторів, розміщені в Moodle або на Google Диску, за визначеною схемою. Контроль знань (тестування, модульні роботи) автоматично фіксується в електронному журналі, а зворотний зв'язок забезпечується через мультимодальні канали: електронну пошту та

месенджери (Viber, Messenger). Дієвим є підхід «перевернутий клас», за якого лекційний матеріал та першоджерела опрацьовуються студентами самостійно у зручний час, а аудиторні заняття присвячуються обговоренню проблемних ситуацій, виконанню практичних завдань та аналізу складних питань⁷. Вдало підібрані методи роботи в режимі змішаного навчання не лише озброюють майбутнього фахівця системою знань, а й формують здатність до самоосвіти.

Логічним розвитком такої системи навчання стає залучення інструментів генеративного штучного інтелекту, які дозволяють ще більше персоналізувати асинхронну роботу здобувачів. Українська мова, яка активно оновлюється завдяки втіленню норм нового правопису, знаходить надійну підтримку в таких системах, як Gemini від Google, що трансформуються з інструментів редагування в інтелектуальних асистентів, здатних опрацьовувати складні запити та адаптуватися до потреб конкретного студента.

Практичний досвід, отриманий під час навчання за програмою «Академія III для управлінців від Google for Education»⁸, підтвердив високий потенціал моделі Gemini для модернізації освітнього процесу, оптимізації роботи з текстовим контентом та персоналізації навчання⁹.

Використання генеративного штучного інтелекту, зокрема Google Gemini, як інструменту для вивчення мови може стати персональним репетитором і помічником у професійному вдосконаленні.

1. Аналіз помилок та активне редагування у середовищі Canvas. Використання інструментарію Gemini Canvas дозволяє інтегрувати значні обсяги тексту в єдине робоче вікно для глибокого аналізу та редагування. Для досягнення максимального навчального ефекту пропонуємо застосовувати підхід активної взаємодії через чітко сформульовані запити (промпти), що перетворює систему на персоналізованого репетитора. Замість стандартного запиту «виправ текст» доцільно використовувати алгоритм розширеного запиту: «Перевір цей текст на наявність лексичних та пунктуаційних помилок. Не просто виправ їх, а поясни кожен правку, посилаючись на чинні норми українського правопису». Вважаємо, що такий підхід забезпечує отримання не лише відкоригованого матеріалу,

⁷ Погоріла С. Б., Тимчук І. М. Практика використання онлайн-ресурсів у викладанні дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» в умовах змішаного навчання. *Філософські аспекти професійної освіти* : збірник тез за матеріалами X Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Кропивницький, 17 листоп. 2022 р.). Кропивницький, 2022. С. 255–257.

⁸ Тренінг 1: Основи III, майстерність створення запитів та III-грамотність : відеозапис. URL: <https://www.youtube.com/live/zfcjFeOk96w> (дата звернення: 02.05.2026).

⁹ Тренінг 3: Розширені можливості Gemini: інтеграції, дослідження та автоматизація : відеозапис. URL: <https://www.youtube.com/live/gkkhuOuX9e4> (дата звернення: 02.05.2026).

а й ґрунтовного навчального коментаря, що сприяє засвоєнню складної теми. Для прикладу: *«На нараді ми підняли важливе питання про заключення договору»*. Аналіз ШІ: *«Підняли питання»* – лексична помилка (калька). Рекомендовано: *«порушили питання»*; *«Заключення договору»* – канцеляризм, невластивий українській діловій мові. Рекомендовано: *«укладання договору»*. Отже, кінцевий варіант: *«На нараді ми порушили важливе питання про укладання договору»*¹⁰. Як бачимо з прикладу, користувач не лише отримує відредагований текст, а і стає активним учасником процесу осмислення та повторення лексичних і граматичних норм української літературної мови.

2. Стилiстична трансформація тексту: від розмовного до офіційно-ділового. На прикладі моделювання ситуації, коли студент-правник підготував усну доповідь про медіацію в розмовному стилі: *«...новий закон – корисна штука... люди не будуть бігати по судах... медіатори мають шарити в темі...»*. За допомогою промпту на стилістичну трансформацію система перетворює текст на академічний: *«...ухвалення закону про медіацію є кроком до удосконалення правової системи... врегулювання спорів у позасудовому порядку... оптимізація процесуальних строків...»*. У результаті студенти засвоюють професійні кліше та термінологічні стандарти офіційно-ділового стилю.

3. Симуляція професійних сценаріїв та рольові ігри. Ще одним інноваційним напрямом є використання Gemini для «програвання» майбутніх комунікативних ситуацій. Це сприяє подоланню мовного бар'єру та розвитку впевненості. Наприклад, студент-юрист може ініціювати рольовий діалог: *«Уяви, що ти – вимогливий адвокат-роботодавець, а я претендую на посаду помічника. Проведи зі мною співбесіду, виправляючи мої мовні помилки після кожної відповіді»*. Це дозволяє в ігровій формі виявити та скоригувати такі поширені помилки, як «слідкую за фірмою» (замість «стежу за діяльністю») або «приймає участь» (замість «берете участь»).

Попри значні переваги, використання ШІ несе певні ризики, серед яких: «галюцинації» (здатність моделей генерувати вигадані факти або неіснуючі граматичні правила) та питання академічної доброчесності (необхідність прозорого декларування використання інструментів ШІ). Інноваційна парадигма вимагає від викладача зміщення фокусу оцінювання з кінцевого результату (тексту) на процес – обґрунтування вибору мовних засобів, аргументацію та усний захист роботи.

¹⁰ Gemini : велика мовна модель. Google. 2024. URL: <https://gemini.google.com> (дата звернення: 26.01.2026).

Тож, взаємодія з мовними моделями типу Gemini дозволяє суттєво підсилити когнітивні можливості студента, забезпечуючи швидкий пошук синонімів та стилістичне вдосконалення, проте зобов'язує декларувати використання інструментів і не замінює необхідності фундаментального вивчення граматики та розвитку живих комунікативних здібностей.

Технології адаптивного навчання, що підтримуються штучним інтелектом, коригують складність і спрямованість завдань відповідно до індивідуального прогресу та потреб здобувачів вищої освіти, персоналізуючи освітню траєкторію та забезпечуючи цілеспрямований розвиток професійної мовної компетентності¹¹.

Узагальнюючи викладене, можна стверджувати, що технологізація та цифровізація навчання української мови за професійним спрямуванням трансформують роль як студента, так і викладача. Впровадження систем управління навчанням (Moodle) у поєднанні з інструментами генеративного штучного інтелекту (Google Gemini) дозволяє створити гнучке, адаптивне та персоналізоване освітнє середовище. Використання ІІІ-інструментів для активного редагування, стилістичної трансформації та професійної симуляції не лише оптимізує засвоєння мовних норм, а і стимулює розвиток навичок автономного навчання. Водночас ефективна інтеграція цих технологій потребує критичного підходу до результатів генерації та суворого дотримання принципів академічної доброчесності, де ІІІ виступає інтелектуальним асистентом, що доповнює, а не замінює фундаментальну мовну підготовку.

3. Організація самостійної роботи як чинник професійного саморозвитку студента

Самостійна робота студентів (СРС) як провідна форма організації освітнього процесу зумовлена модернізацією системи вищої освіти. Проблема пошуку інноваційних підходів до організації самостійної роботи набуває особливого значення, оскільки потребує використання технологій, що характеризуються унікальним авторським підходом, нестандартними прийомами та результативністю реалізації педагогічного задуму.

У наукових працях із педагогіки вищої школи наявні різні підходи до визначення сутності самостійної роботи студентів. Зокрема, В. Грібінов розглядає самостійну роботу як активну, творчу, керовану і контрольовану навчальну діяльність, що здійснюється як під керівництвом викладача, так

¹¹ Діденко Н. М., Горюнова М. М., Погоріла С. Г. Застосування інноваційних освітніх технологій для розвитку професійної мовної компетентності здобувачів вищої освіти. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. Вип. 17. URL: <https://pedagogicalacademy.com/index.php/journal/article/view/844/733>. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15249309>.

і без нього. Метою такої діяльності є формування самостійності як якості особистості та набуття професійних компетентностей¹². О. Тамаркіна визначає самостійну роботу як організовану викладачем активну діяльність учнів, спрямовану на виконання поставленої мети у спеціально відведений час¹³.

С. Ісаєва, Н. Соловей, І. Летуновська акцентували увагу на необхідності методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення умов для ефективної організації самостійної роботи студентів¹⁴. Предметом наукового дослідження О. Михайленко є особливості організації самостійної роботи студентів з урахуванням сучасних вимог та умов навчання як невід'ємного складника системи освітнього середовища¹⁵.

Відповідно до Положення «Про організацію і контроль позааудиторної самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Білоцерківському НАУ» самостійна робота студентів є способом активного, цілеспрямованого набуття нових знань та умінь. Вона забезпечує формування прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи та здатність вирішувати наукові завдання¹⁶. Згідно з навчальним планом аграрного ЗВО, самостійна робота студента становить близько 2/3 від загальної кількості годин дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)»¹⁷. Для забезпечення організації самостійної роботи студентів викладачами кафедри славістичної філології, педагогіки і методики викладання було підготовлено арсенал навчально-методичного забезпечення.

Так, наприклад, методичні вказівки для виконання самостійних та контрольних робіт з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спрямовані на формування у студентів комунікативної компетентності відповідно до професійного спрямування, розвиток навичок академічного письма, ділового мовлення та культури професійного спілкування і можуть

¹² Грібінов В. М., Пилипенко О. О., Скрипеч А. В. Самостійна робота студентів для організації навчання за модульною технологією. *Електроніка та системи управління*. 2006. № 2(8). С. 149–156.

¹³ Тамаркіна О. Самостійна робота студентів ЗВО в умовах дистанційного навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук. Серія «Педагогіка»*. 2020. Вип. 34, т. 5. С. 228–231.

¹⁴ Ісаєва С. Д., Соловей Н. В., Летуновська І. В. Самостійна робота студентів як запорука ефективної організації навчального процесу у вищому навчальному закладі. *Грааль науки*. 2023. № 28. С. 385–392.

¹⁵ Михайленко О. Особливості організації самостійної роботи студентів у ВНЗ. *Молодь і ринок*. 2015. № 10 (129). С. 64–68.

¹⁶ Про організацію і контроль позааудиторної самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Білоцерківському НАУ : Положення. Біла Церква, 2022. URL: <https://btsau.edu.ua> (дата звернення: 02.05.2026).

¹⁷ Погоріла С. Г., Тимчук І. М. Методи активації самостійної роботи студентів під час вивчення української мови (за професійним спрямуванням). *Виклики та перспективи сучасної науки: теорія, практика, інновації* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Біла Церква, 10–11 квіт. 2025 р.). Біла Церква, 2025. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/14065>.

бути використані як для аудиторної, так і для позааудиторної самостійної роботи студентів. У методичній праці визначено вимоги до виконання контрольних робіт та розміщено варіанти завдань для проміжного та підсумкового контролю, наведено зразки оформлення індивідуальних робіт, визначено критерії оцінювання та подано перелік літературних джерел¹⁸.

Продуктивними методичними працями для організації самостійної роботи студентів з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є видання Робочих зошитів за двома модулями, спрямованих на розвиток комунікативних умінь і навичок студентів БНАУ, призначених для узагальнення та закріплення знань з усіх розділів курсу та набуття навичок усного й писемного професійного спілкування. Особлива увага у зазначених працях приділена орфографічним, стилістичним та лексичним нормам літературної мови та роботі з офіційно-діловим стилем, а саме складанню і редагуванню документів з дотриманням мовних норм¹⁹.

Методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня економічних спеціальностей спрямовані на організацію аудиторної та самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Видання містить перелік компетентностей і орієнтовні результати навчання; перелік питань, винесених на семінарські заняття; основні поняття та навчальні матеріали з тем; творчі завдання для індивідуальної та групової роботи студентів; практичні вправи, запитання, тестові завдання для самоконтролю; орієнтовні теми наукових повідомлень та рекомендовану літературу²⁰.

Науково-педагогічні працівники кафедри постійно працюють над удосконаленням методів організації самостійної роботи студентів, посилюючи навчально-методичну базу.

У межах інноваційної парадигми мовної підготовки самостійна робота студентів трансформується з допоміжного елемента в ключовий чинник

¹⁸ Методичні вказівки для виконання контрольних та самостійних робіт з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня / уклад.: С. Г. Погоріла, І. М. Тимчук, Н. Ю. Римар. Біла Церква : БНАУ, 2025. 95 с.

¹⁹ Робочий зошит-практикум для виконання аудиторної та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Модуль 2 / уклад.: І. М. Тимчук, С. Г. Погоріла. Біла Церква : БНАУ, 2024. 76 с. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/11915>.

²⁰ Українська мова (за професійним спрямуванням): методичні рекомендації до аудиторної та самостійної роботи (Модуль 1) для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальностей: D1 Облік і оподаткування; D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок; D3 Менеджмент; D4 Публічне управління та адміністрування; D5 Маркетинг; D 7 Торгівля; C1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями); F6 Інформаційні системи та технології / уклад. І. М. Тимчук, С. Г. Погоріла, Н. Ю. Римар. Біла Церква, 2026. 82 с. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/16165>.

професійного становлення. Цифровізація освітнього простору створює унікальні умови для переходу від репродуктивного засвоєння знань до активного саморозвитку особистості. Самостійна робота у цифровому середовищі є потужним інструментом розвитку soft skills. Вона детермінує формування таких професійно значущих якостей, як:

Тайм-менеджмент та самодисципліна: самостійна робота дозволяє здобувачам вищої освіти поглибити знання з тих тем, що викликають у них найбільші труднощі, та працювати у власному темпі. На нашу думку, така діяльність сприяє не механічному запам'ятовуванню, а усвідомленому розумінню логіки орфографічних норм. Робота в асинхронному режимі на платформі Moodle вимагає від студента здатності до самоорганізації та ефективного розподілу часу.

Критичне мислення та «орфографічна пильність»: використання цифрових тренажерів розвиває навичку миттєвого розпізнавання лінгвістичних ризиків та свідомого вибору мовних засобів, що є основою професійної рефлексії.

Адаптивність та цифрова грамотність: самостійна робота виробляє у студентів відповідальність та ініціативність, що формує фахівця, здатного до самовдосконалення. Пошук інформації в електронних словниках (платформа «Горох»), робота з ІІІ-моделями та верифікація контенту формують навички неперервного навчання (Lifelong Learning).

Інтеграція спеціалізованих цифрових платформ перетворює СРС на інтерактивний процес із миттєвим зворотним зв'язком. Це дозволяє студенту одразу виявляти помилки та коригувати їх, не чекаючи перевірки викладачем, що значно прискорює закріплення матеріалу. Гейміфікація (бали, рейтинги, рівні) перетворює вивчення орфографії на захоплюючий процес. Більшість мовних ресурсів доступні 24/7 з будь-якого пристрою, а можливість відстежувати прогрес дозволяє автоматизувати граматичні навички та точно відпрацьовувати «проблемні» орфограми.

Найпопулярнішими ресурсами для удосконалення орфографічних навичок є:

OnlineCorrector – інтелектуальний фільтр, що допомагає ідентифікувати лексичні кальки та орфографічні хиби. Сервіс на основі ІІІ не просто виправляє помилки, а й надає пояснення, що сприяє навчанню²¹.

«Мова – ДНК нації» – платформа, що забезпечує мікронавчання через гейміфікацію. Інтерактивні тести та вправи подані в ігровій формі, що знижує когнітивне навантаження та підвищує мотивацію²².

²¹ OnlineCorrector : вебсайт. URL: <https://onlinecorrector.com.ua/> (дата звернення: 02.05.2026).

²² Мова – ДНК нації : вебсайт. URL: <https://ukr-mova.in.ua> (дата звернення: 02.05.2026).

Тренажер з правопису української мови дозволяє точно відпрацьовувати складні теми (апостроф, м'який знак, подвоєння тощо), поєднуючи теорію з практикою²³.

Платформа «Горох» – потужний правописний словник. Допомогає самостійно верифікувати кличні форми, відмінювання прізвищ та правопис термінів, розвиваючи дослідницьку автономію фахівця²⁴.

Платформа «Лайфхаки з української» пропонує мнемонічні прийоми та практичні поради для швидкого покращення грамотності²⁵.

Модель *Flipped Classroom* у Білоцерківському НАУ зміщує акцент з пасивного прослуховування лекцій на активну взаємодію. Студент опрацьовує теорію в Moodle самостійно, а аудиторне заняття перетворюється на дискусійний клуб, де знання перевіряються в умовах живої професійної комунікації. Для формування навичок роботи з фаховою термінологією студентам пропонується аналіз наукових праць (через QR-коди), де вони вчаться «згорнути» інформацію, здійснювати лексичний аналіз та готувати доповіді.

Таким чином, самостійна робота, підсилена цифровими інструментами, стає містком між академічними знаннями та реальними потребами ринку праці. Вона не лише гарантує грамотність, а й формує проактивного фахівця, здатного до постійного самовдосконалення. Поєднання цифровізації та СРС дозволяє досягти синергії: студент опановує мовний інструментарій та розвиває комплекс soft skills, необхідних для успішної кар'єри у сучасному світі²⁶.

Варто зазначити, що в умовах сучасної освітньої парадигми самостійна робота студентів перестає бути лише формою підготовки до занять і стає фундаментальним чинником професійного саморозвитку. Використання цифрових платформ (OnlineCorrector, «Горох», Moodle) та інноваційних методик (перевернутий клас) трансформує СРС на інтерактивний, гнучкий та персоналізований процес. Це дозволяє студенту не лише опанувати мовні норми на рівні автоматизму, а й розвинути ключові навички м'якої сили: критичне мислення, цифрову грамотність та тайм-менеджмент. Отже, ефективна організація самостійної роботи забезпечує формування

²³ Тренажер з правопису української мови : вебсайт. URL: <https://webpen.com.ua/> (дата звернення: 02.05.2026).

²⁴ Горох : вебсайт. URL: <https://goroh.pp.ua/> (дата звернення: 02.05.2026).

²⁵ Лайфхаки з української мови : вебсайт. URL: <https://study.ed-era.com/es/courses/course/5123> (дата звернення: 02.05.2026).

²⁶ Тимчук І. М., Погоріла С. Г. Роль самостійної роботи та онлайн-платформ у процесі формування грамотності студентів. *Інноваційні психолого-педагогічні, лінгвістичні та правові засади аграрної науки в умовах міжкультурної аграрної комунікації* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Біла Церква, 02 жовт. 2025 р.). Біла Церква, 2025. С. 6–9.

автономного фахівця, здатного до неперервної освіти та успішної адаптації у високотехнологічному професійному середовищі.

ВИСНОВКИ

Інноваційна парадигма мовної підготовки майбутніх фахівців в умовах цифрової трансформації освіти є складним і багатограним феноменом, який інтегрує новітні технологічні рішення з фундаментальними педагогічними підходами. Мовна підготовка у сучасному освітньому просторі вийшла за межі суто лінгвістичної дисципліни, перетворившись на стратегічний ресурс професійного становлення. Пріоритетними визначено компетентнісний, комунікативно-діяльнісний та міждисциплінарний підходи, що забезпечують формування мовної особистості фахівця як суб'єкта професійної комунікації.

Цифрова трансформація докорінно змінила логіку навчання. Використання систем управління навчанням (платформа Moodle), інтерактивних сервісів (OnlineCorrector, словникова платформа «Горох») та інструментів штучного інтелекту (Gemini) дозволяє створити іммерсивне мовне середовище, яке не лише підвищує мотивацію здобувачів, а і сприяє індивідуалізації навчання та формуванню критичного мислення в умовах інформаційного надлишку.

Обґрунтовано, що організація самостійної роботи студентів є провідною формою освітнього процесу, яка в аграрних ЗВО становить близько 2/3 навчального часу. Використання інноваційних підходів (таких як кейс-метод, «перевернутий клас», проєктна діяльність) перетворює самостійну роботу з репродуктивного засвоєння знань на активний пошуково-творчий процес. Це дозволяє студентам оволодіти навичками саморегуляції, автономії та відповідальності за власний освітній результат.

Мовна підготовка створює унікальні умови для розвитку «гнучких навичок» (soft skills), таких як комунікабельність, емоційний інтелект, лідерство та командна робота. Через моделювання реальних професійних ситуацій, рольові ігри та дискусійні майданчики студенти опановують мистецтво аргументації та публічних виступів, що є об'єктивною вимогою сучасного ринку праці.

Акцентовано увагу на важливості виховання високої культури мовлення як невід'ємного складника професійної культури фахівця. В умовах домінування віртуальної комунікації особливого значення набувають цифровий етикет та медіаграмотність. Роль викладача в цьому процесі трансформується від транслятора знань до фасилітатора, який власним прикладом та методичними прийомами формує мовну стійкість та етичну поведінку студентів у мережі.

Професійна мовна компетентність здобувачів вищої освіти є інтегрованим компонентом навчання, який поєднує мовні, комунікативні, професійні та соціокультурні вміння, необхідні для ефективної фахової діяльності в умовах цифрової трансформації суспільства. Її формування потребує впровадження інноваційних освітніх технологій, що дають змогу поєднати вивчення мови з реаліями майбутньої професійної діяльності, активізують пізнавальну діяльність здобувачів, сприяють розвитку автономності, критичного мислення та адаптивності до змін професійного середовища.

Отже, реалізація інноваційної парадигми мовної підготовки в Білоцерківському НАУ забезпечує підготовку конкурентоспроможних фахівців, які не лише досконало володіють державною мовою, а й здатні до ефективної самореалізації та неперервного самовдосконалення у високотехнологічному глобалізованому світі.

Представлені висновки фіксують концептуальний перехід від традиційного навчання до інноваційної моделі, де цифрові інструменти та самостійна діяльність студента стають фундаментом професійної майстерності. Ключова ідея полягає в тому, що сучасна мовна освіта в аграрному університеті не обмежується правописом, а формує комплексну компетентність, яка інтегрує цифрову грамотність, етичну комунікацію та здатність до адаптації. Висновки логічно підсумовують результати дослідження, підкреслюючи роль викладача як фасилітатора та стратегічне значення мовної стійкості у сучасному цифровому світі.

АНОТАЦІЯ

Авторами монографії досліджується, як змінюється модель мовної освіти під тиском глобальної цифровізації. Виходячи з того, що на сьогодні мова – це не просто предмет вивчення, а ключовий інструмент, який робить фахівця мобільним та конкурентним, у центрі уваги – трансформація взаємодії між викладачем і студентом, яка відбувається через впровадження системи Moodle та алгоритмів штучного інтелекту, що докорінно змінюють процес навчання. Особлива увага приділена організації самостійної роботи студентів, яка в аграрних закладах вищої освіти стає провідною формою активного та творчого навчання. У дослідженні доведено, що мовна підготовка створює оптимальні умови для розвитку «гнучких навичок» (soft skills), необхідних для успішної професійної комунікації на сучасному ринку праці. Висвітлено питання формування цифрового етикету та медіаграмотності як критично важливих складників культури спілкування в мережевому просторі. Практична значущість роботи полягає в описі досвіду впровадження кейс-методів,

«перевернутого навчання» та проєктних технологій у Білоцерківському національному аграрному університеті. У монографії пропонуються нові підходи до розуміння мовної особистості фахівця як суб'єкта, здатного до безперервного саморозвитку та самоосвіти.

Література

1. Gemini : велика мовна модель. *Google*. 2024. URL: <https://gemini.google.com> (дата звернення: 26.01.2026).
2. Горох : вебсайт. URL: <https://goroh.pp.ua/> (дата звернення: 02.05.2026).
3. Грібінов В. М., Пилипенко О. О., Скрипець А. В. Самостійна робота студентів для організації навчання за модульною технологією. *Електроніка та системи управління*. 2006. № 2(8). С. 149–156.
4. Діденко Н. М., Горюнова М. М., Погоріла С. Г. Застосування інноваційних освітніх технологій для розвитку професійної мовної компетентності здобувачів вищої освіти. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. Вип. 17. URL: <https://pedagogicalacademy.com/index.php/journal/article/view/844/733>. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15249309>.
5. Ісаєва С. Д., Соловей Н. В., Летуновська І. В. Самостійна робота студентів як запорука ефективної організації навчального процесу у вищому навчальному закладі. *Грааль науки*. 2023. № 28. С. 385–392.
6. Культура спілкування в інтернеті : вебсайт. URL: <https://kl81.dnepredu.com/uk/site/kultura-spilkuvannya-v-in.html> (дата звернення: 02.05.2026).
7. Лайфхаки з української мови : вебсайт. URL: <https://study.ed-era.com/es/courses/course/5123> (дата звернення: 02.05.2026).
8. Методичні вказівки для виконання контрольних та самостійних робіт з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня / уклад.: С. Г. Погоріла, І. М. Тимчук, Н. Ю. Римар. Біла Церква : БНАУ, 2025. 95 с. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/14248>.
9. Українська мова (за професійним спрямуванням) : методичні рекомендації до аудиторної та самостійної роботи (Модуль 1) для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальностей: D1 Облік і оподаткування; D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок; D3 Менеджмент; D4 Публічне управління та адміністрування; D5 Маркетинг; D 7 Торгівля; C1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями); F6 Інформаційні системи та технології / уклад. І. М. Тимчук, С. Г. Погоріла, Н. Ю. Римар. Біла Церква, 2026. 82 с. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/16165>.

10. Михайленко О. Особливості організації самостійної роботи студентів у ВНЗ. *Молодь і ринок*. 2015. № 10 (129). С. 64–68.

11. Мова – ДНК нації : вебсайт. URL: <https://ukr-mova.in.ua> (дата звернення: 02.05.2026).

12. OnlineCorrector : вебсайт. URL: <https://onlinecorrector.com.ua/> (дата звернення: 02.05.2026).

13. Погоріла С. Г., Тимчук І. М. Методи активації самостійної роботи студентів під час вивчення української мови (за професійним спрямуванням). *Виклики та перспективи сучасної науки: теорія, практика, інновації* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Біла Церква, 10–11 квіт. 2025 р.). Біла Церква, 2025. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/14065>.

14. Погоріла С. Б., Тимчук І. М. Практика використання онлайн-ресурсів у викладанні дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» в умовах змішаного навчання. *Філософські аспекти професійної освіти* : збірник тез за матеріалами Х Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Кропивницький, 17 листоп. 2022 р.). Кропивницький, 2022. С. 255–257. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/8211>.

15. Про вищу освіту : Закон України від 01 лип. 2014 р. № 1556-VII. URL: https://vk24.ua/regulations_and_jurisprudence/zakoni/zakon-ukraini-pro-visnu-osvitu-vid-1-lipna-2014-roku (дата звернення: 02.05.2026).

16. Про організацію і контроль позааудиторної самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Білоцерківському НАУ : Положення. Біла Церква, 2022. URL: <https://btsau.edu.ua> (дата звернення: 02.05.2026).

17. Робочий зошит-практикум для виконання аудиторної та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Модуль 2 / уклад.: І. М. Тимчук, С. Г. Погоріла. Біла Церква : БНАУ, 2024. 76 с. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/11915>.

18. Суржик і чистота, або Чому це «відвратительно» : вебсайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3408444-surzik-i-cistota-abo-comu-ce-vidvratitelno.html> (дата звернення: 02.05.2026).

19. Тамаркіна О. Самостійна робота студентів ЗВО в умовах дистанційного навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук. Серія «Педагогіка»*. 2020. Вип. 34, т. 5. С. 228–231.

20. Там, де слово, – живе Україна : збірка творів студентської творчості / за патронатом ректора БНАУ Олени Шуст. Біла Церква : БНАУ, 2025. 247 с. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/14886>.

21. Тимчук І. М., Погоріла С. Г. Роль самостійної роботи та онлайн-платформ у процесі формування грамотності студентів. *Інноваційні психолого-педагогічні, лінгвістичні та правові засади аграрної науки*

в умовах міжкультурної аграрної комунікації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Біла Церква, 02 жовт. 2025 р.). Біла Церква, 2025. С. 6–9. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/14911>.

22. Тимчук І. М., Погоріла С. Г. Формування культури онлайн-спілкування студентів на заняттях з української мови. *Трансформація ідентичності в умовах сучасного українського суспільства* : матеріали І Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Львів, 10–11 жовт. 2024 р.). Львів, 2024. С. 224–229. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/13100>.

23. Тренажер з правопису української мови : вебсайт. URL: <https://webpen.com.ua/> (дата звернення: 02.05.2026).

24. Тренінг 1: Основи ІІІ, майстерність створення запитів та ІІІ-грамотність : відеозапис. URL: <https://www.youtube.com/live/zfcjFeOk96w> (дата звернення: 02.05.2026).

25. Тренінг 3: Розширені можливості Gemini: інтеграції, дослідження та автоматизація : відеозапис. URL: <https://www.youtube.com/live/gkkhuOuX9e4> (дата звернення: 02.05.2026).

26. Чаусов І. А., Брюховецька О. В. Визначення і зміст поняття «soft skills» майбутніх фахівців. *Вісник післядипломної освіти. Серія «Соціальні та поведінкові науки; Управління та адміністрування»*. 2024. Вип. 28(57). С. 156–163. DOI: [https://doi.org/10.58442/2522-9931-2024-28\(57\)-136-153](https://doi.org/10.58442/2522-9931-2024-28(57)-136-153).

Information about the authors:

Pohorila Svitlana Hryhorivna,

Candidate of Pedagogic Sciences,
Associate Professor at the Philology, Pedagogy
and Teaching Methods Department
Bila Tzerkva National Agrarian University
8/1, Soborna Square, Bila Tzerkva, Ukraine

Tymchuk Inna Mykolaivna,

Candidate of Pedagogic Sciences,
Associate Professor at the Philology, Pedagogy
and Teaching Methods Department
Bila Tzerkva National Agrarian University
8/1, Soborna Square, Bila Tzerkva, Ukraine